

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: Oct/Nov.-2023**Sociology (Optional) Paper-VI****SOCO6: Sociology of Health****Day and Date: Wednesday, 20/12/2023****Total Marks: 60****Time: 11.00 AM To 1.00 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The nature of health is.....
A) Natural B) Land and time C) Scientific D) Religious
- 2 Blood pressure of a normally healthy person should be.....
A) 120/70 B) 120/60 C) 100/120 D) 100/70
- 3 "Health is a state of well-being from a physical, mental and social point of view, as well as a lack of disease and infirmity", explained .....
A) T. M. Post B) Sri Sri Ravi Shankar C) Thomas McConn D) World Health Organization
- 4 The author of the book "Medical Sociology" is ..... Achieving health is the ..... of every human being.
A) Hahnemann B) Sushruta C) Tib D) David the mechanic
- 5 This factor is equally important for health protection.
A) Socialization B) Interaction C) Society D) Culture
- 6 Heart disease is a type of disease.
A) Mental B) Natural C) Visitor D) Biological – Physiological
- 7 What type of cancer is mainly caused by radioactive substances like radium?
A) Liver cancer B) Bone cancer C) Lung cancer D) Gallbladder cancer
- 8 December 1 is celebrated as ..... day.
A) International Literacy Day B) World Health Day C) World AIDS Day D) International Yoga Day
- 9 ..... The concept of public health first emerged in this country.
A) India B) England C) USA D) German
- 10 ..... This is known as 'Management' related to health.
A) Central and state level B) Foreign country level C) Promotion of slums D) Production of ornaments
- 11 Health is the real.....
A) Process B) Desire C) Wealth D) Love
- 12 In the traditional way of life ..... the type of life can be lived mostly.
A) Polluted B) Pollution free C) Polluted D) Religious

- 13 The term lifestyle was first used by.....
A) Alfred Nobel B) Alfred Adler C) Person D) Marx
- 14 In traditional lifestyles ..... is more advocated.
A) Competition B) Conflict C) Cooperation D) Disintegration
- 15 ..... lifestyle is characterized by pure air and high immunity.
A) Modern B) Western C) Urban D) Traditional

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Health damaging culture
- 2 Preventive measures
- 3 Concept of disease
- 4 Disadvantages of modern way of life

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Concept of Health Sociology
- 2 Effects of Diabetes
- 3 Health and Medical Insurance
- 4 Health benefits of modern lifestyle

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the nature of diabetes and review the causes of diabetes in detail.
- 2 Explain the factors responsible for maintaining good health

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 आरोग्याचे स्वरूप ..... असते.
अ) नैसर्गिक ब) स्थल व कालसापेक्ष क) वैज्ञानिक ड) धार्मिक
- 2 सर्वसामान्यपणे निरोगी व्यक्तीचा रक्तदाब ..... असला पाहिजे
अ) १२०/७० ब) १२०/६० क) १००/१२० ड) १००/७०
- 3 "आरोग्य म्हणजे शारीरिक, मानसिक व सामाजिक दृष्टीकोणातून सुस्थित अशी अवस्था होय, तसेच रोग व दुबळेपणा यांचा अभाव होय", ही व्याख्या ..... यांनी केली.
अ) टी. एम. डाक ब) श्री श्री रविशंकर क) थॉमस मॅकॉन ड) जागतिक आरोग्य संघटना
- 4 "Medical Sociology" या ग्रंथाचे लेखक ..... आहे. आरोग्य प्राप्ती हा प्रत्येक मानवाचा ..... आहे.
अ) हॅनेमन ब) सुश्रुत क) टिब ड) डेव्हिड मेकॅनिक
- 5 आरोग्य रक्षणासाठी.....हा घटक सुद्धा तेवढाच महत्त्वाचा असतो.
अ) सामाजीकरण ब) आंतरक्रिया क) समाज ड) संस्कृती

- 6 हृदयविकार हा ..... या प्रकारचा रोग आहे.
अ) मानसिक ब) स्वाभाविक क) आगंतुक ड) जीवशास्त्रीय – शरीरशास्त्रीय
- 7 रेडियमसारख्या किरणोत्सर्गी पदार्थांमुळे प्रामुख्याने कोणत्या प्रकारचा कर्करोग होतो.
अ) यकृताचा कर्करोग ब) हाडांचा कर्करोग क) फुफ्फुसांचा कर्करोग ड) पित्ताशयाचा कर्करोग
- 8 १ डिसेंबर ..... दिवस म्हणून साजरा केला जातो.
अ) आंतरराष्ट्रीय साक्षरता दिवस ब) जागतिक आरोग्य दिवस क) जागतिक एडस दिवस ड) आंतरराष्ट्रीय योग दिवस
- 9 ..... या देशात प्रथमतः सार्वजनिक आरोग्य ही संकल्पना उदयास आली.
अ) भारत ब) इंग्लंड क) अमेरिका ड) जर्मन
- 10 ..... हे आरोग्याशी संबंधीत ' व्यवस्थापन ' म्हणून ओळखले जाते.
अ) केंद्र व राज्य पातळी ब) परकीय देश पातळी क) झोपडपट्टीला चालना ड) प्रभूषण निर्मिती
- 11 आरोग्य हीच खरी ..... आहे
अ) प्रक्रिया ब) इच्छा क) संपत्ती ड) माया
- 12 पारंपारिक जीवनशैलीमध्ये ..... प्रकारचे जीवन बहुतांशपणे जगता येते.
अ) प्रदूषणयुक्त ब) प्रदूषणमुक्त क) प्रदूषित ड) धार्मिक
- 13 जीवनशैली हा शब्दप्रयोग सर्वप्रथम ,.....यांनी वापरला
अ) आल्फ्रेड नोबेल ब) आल्फ्रेड अॅडलर क) परसन ड) मार्क्स
- 14 पारंपारिक जीवनशैलीत.....चा अधिक पुरस्कार केला जातो.
अ) स्पर्धा ब) संघर्ष क) सहकार्य ड) विघटन
- 15 .....जीवनपद्धतीमध्ये विशेषता शुद्ध हवा आणि रोगप्रतिकार शक्ती अधिक असते.
अ) आधुनिक ब) पाश्चात्य क) नागरी ड) पारंपारिक

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 आरोग्याला हानी पोहोचवणारी संस्कृती
- 2 प्रतिबंधात्मक उपाय
- 3 रोगाची संकल्पना
- 4 आधुनिक जीवनपद्धतीतील तोटे

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 आरोग्य समाजशास्त्राची संकल्पना
- 2 मधुमेहाचे परिणाम
- 3 आरोग्य व वैद्यकीय विमा
- 4 आधुनिक जीवनपद्धतीतील आरोग्यविषयक फायदे

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 मधुमेहाची स्वरूप स्पष्ट करून मधुमेहाच्या कारणांचा सविस्तर आढावा घ्या.
- 2 आरोग्य सुव्यवस्थित राहण्यामागील जबाबदार घटक विशद करा

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: Oct/Nov.-2023
Sociology (Optional) Paper-VI
SOCO6: Sociology of Health

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 आरोग्याचे स्वरूप ..... असते.
अ) नैसर्गिक ब) स्थल व कालसापेक्ष क) वैज्ञानिक ड) धार्मिक
- Option 2
- 2 सर्वसामान्यपणे निरोगी व्यक्तीचा रक्तदाब ..... असला पाहिजे
अ) १२०/७० ब) १२०/६० क) १००/१२० ड) १००/७०
- Option 1
- 3 "आरोग्य म्हणजे शारीरिक, मानसिक व सामाजिक दृष्टीकोणातून सुस्थित अशी अवस्था होय, तसेच रोग व दुबळेपणा यांचा अभाव होय", ही व्याख्या ..... यांनी केली.
अ) टी. एम. डाक ब) श्री श्री रविशंकर क) थॉमस मॅकॉन ड) जागतिक आरोग्य संघटना
- Option 4
- 4 "Medical Sociology" या ग्रंथाचे लेखक ..... आहे. आरोग्य प्राप्ती हा प्रत्येक मानवाचा ..... आहे.
अ) हॅनेमन ब) सुश्रुत क) टिब ड) डेव्हिड मेकॅनिक
- Option 4
- 5 आरोग्य रक्षणासाठी.....हा घटक सुद्धा तेवढाच महत्त्वाचा असतो.
अ) सामाजीकरण ब) आंतरक्रिया क) समाज ड) संस्कृती
- Option 4
- 6 हृदयविकार हा ..... या प्रकारचा रोग आहे.
अ) मानसिक ब) स्वाभाविक क) आगंतुक ड) जीवशास्त्रीय – शरीरशास्त्रीय
- Option 1
- 7 रेडियमसारख्या किरणोत्सर्गी पदार्थांमुळे प्रामुख्याने कोणत्या प्रकारचा कर्करोग होतो.
अ) यकृताचा कर्करोग ब) हाडांचा कर्करोग क) फुफ्फुसांचा कर्करोग ड) पित्ताशयाचा कर्करोग
- Option 2
- 8 १ डिसेंबर ..... दिवस म्हणून साजरा केला जातो.
अ) आंतरराष्ट्रीय साक्षरता दिवस ब) जागतिक आरोग्य दिवस क) जागतिक एडस दिवस ड) आंतरराष्ट्रीय योग दिवस
- Option 3
- 9 ..... या देशात प्रथमतः सार्वजनिक आरोग्य ही संकल्पना उदयास आली.
अ) भारत ब) इंग्लंड क) अमेरिका ड) जर्मन
- Option 1
- 10 ..... हे आरोग्याशी संबंधीत ' व्यवस्थापन ' म्हणून ओळखले जाते.
अ) केंद्र व राज्य पातळी ब) परकीय देश पातळी क) झोपडपट्टीला चालना ड) प्रभूषण निर्मिती
- Option 1
- 11 आरोग्य हीच खरी ..... आहे
अ) प्रक्रिया ब) इच्छा क) संपत्ती ड) माया
- Option 3
- 12 पारंपारिक जीवनशैलीमध्ये ..... प्रकारचे जीवन बहुतांशपणे जगता येते.
अ) प्रदूषणयुक्त ब) प्रदूषणमुक्त क) प्रदूषित ड) धार्मिक
- Option 2
- 13 जीवनशैली हा शब्दप्रयोग सर्वप्रथम ,.....यांनी वापरला
अ) आल्फ्रेड नोबेल ब) आल्फ्रेड अॅडलर क) परसन ड) मार्क्स

Option 2

14 पारंपारिक जीवनशैलीत.....चा अधिक पुरस्कार केला जातो.

अ) स्पर्धा ब) संघर्ष क) सहकार्य ड) विघटन

Option 3

15 .....जीवनपद्धतीमध्ये विशेषता शुद्ध हवा आणि रोगप्रतिकार शक्ती अधिक असते.

अ) आधुनिक ब) पाश्चात्य क) नागरी ड) पारंपारिक

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 आरोग्याला हानी पोहोचवणारी संस्कृती

Ans:

2 प्रतिबंधात्मक उपाय

Ans:

3 रोगाची संकल्पना

Ans:

4 आधुनिक जीवनपद्धतीतील तोटे

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 आरोग्य समाजशास्त्राची संकल्पना

Ans:

2 मधुमेहाचे परिणाम

Ans:

3 आरोग्य व वैद्यकीय विमा

Ans:

4 आधुनिक जीवनपद्धतीतील आरोग्यविषयक फायदे

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 मधुमेहाची स्वरूप स्पष्ट करून मधुमेहाच्या कारणांचा सविस्तर आढावा घ्या.

Ans:

2 आरोग्य सुव्यवस्थित राहण्यामागील जबाबदार घटक विशद करा

Ans:

*****